

PROGRAM CENTRA PRE DETI A RODINY KOLÍŇANY
Podľa §1 Vyhlášky MPSVaR SR 103/2018 Z. z.
(ďalej len „Centrum“)

ZÁKLADNÉ ÚDAJE

Kontaktná adresa:

Hlavná ul. 499, 951 78 Kolíňany

Telefónne a e-mailové kontakty:

Riaditeľ:

037/2433011, 0908 088 098

riaditel.kolinany@ded.gov.sk

Sociálny pracovník:

037/2433014, 0907 277 761

socialny.kolinany@ded.gov.sk

Psychológ:

037/2433012

psycholog.kolinany@ded.gov.sk

ADRESA MIESTA VYKONÁVANIA OPATRENÍ

- 1. Hlavná 499, 951 78 Kolíňany**
- 2. Čerešňová 97, 951 78 Kolíňany**
- 3. Bytové priestory profesionálnych náhradných rodičov**
- 4. Ambulancia Nitra**
- 5. Ambulancia Zlaté Moravce**

ÚČEL CENTRA

Centrum je zariadením zriadeným v zmysle Zákona č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon“) na účel vykonávania:

a) opatrení dočasne nahrádzajúcich dieťaťu jeho prirodzené rodinné prostredie alebo náhradné rodinné prostredie na základe rozhodnutia súdu o nariadení ústavnej starostlivosti, o nariadení neodkladného opatrenia alebo o uložení výchovného opatrenia (§45 ods.1 písm. a) zákona);

b) opatrení na predchádzanie vzniku, prehlbovania a opakovania:

1. krízových situácií dieťaťa v prirodzenom rodinnom prostredí alebo náhradnom rodinnom prostredí,
2. porúch psychického vývinu, fyzického vývinu alebo sociálneho vývinu dieťaťa z dôvodu problémov v prirodzenom rodinnom prostredí, náhradnom

rodinnom prostredí, širšom sociálnom prostredí a v medziľudských vzťahoch
(§45 ods. 1 písm. c) zákona).

FORMA VYKONÁVANIA OPATRENÍ

Centrum vykonáva opatrenia **pobytovou, ambulantnou a terénnou formou** (§ 45 ods. 4 písm. a) b) c) zákona) **najmä pre klientov z regiónu okresov Zlaté Moravce a Nitra.**

Pobytovou formou:

1. v ôsmich profesionálnych náhradných rodinách;
2. v dvoch samostatných skupinách.

Ambulantnou a terénnou formou:

1. v prirodzenom rodinnom prostredí klienta centra;
2. v prostredí utvorenom a usporiadanom v centre na výkon opatrení.

DRUH VYKONÁVANÝCH OPATRENÍ

Opatrenia pobytovou formou sa vykonávajú:

1. pre dieťa

- a) na základe rozhodnutia súdu o nariadení ústavnej starostlivosti, o nariadení neodkladného opatrenia alebo o uložení výchovného opatrenia (§46 ods.1 písm. a) bod 3 zákona);
- b) na základe dohody s rodičom alebo osobou, ktorá sa osobne stará o dieťa (§46 ods.1 písm. a) bod 1 zákona);
- c) na požiadanie dieťaťa (§46 ods.1 písm. a) bod 2 zákona);

2. pre plnoletú fyzickú osobu, ktorou je mladý dospelý po ukončení pobytového opatrenia súdu nadobudnutím plnoletosti dieťaťa (§46 ods.1 písm. b) bod 2 zákona).

Opatrenia ambulantnou a terénnou formou sa zabezpečujú v oblastiach:

1. Rodičovský konflikt výkonom:

- a) opatrení pre dieťa a rodičov v rozvodových/ rozhodových situáciách (§ 11 ods. 2 zákona);
- b) odborných metód práce na podporu riešenia výchovných, sociálnych a iných problémov v rodine a v medziľudských vzťahoch (§ 11 ods. 3 písm. a), písm. b) bod 3 zákona);

- c) odborných metód na podporu obnovy alebo rozvoja rodičovských zručností (§ 11 ods. 3 písm. b) bod 4 zákona);
- d) výchovných opatrení pri uložení dieťaťu, rodičovi alebo osobe, ktorá sa osobne stará o dieťa, povinnosti podrobiť sa odbornej diagnostike v špecializovanej ambulantnej starostlivosti (§ 12 ods. 1 písm. b) zákona);
- e) výchovných opatrení pri uložení maloletému dieťaťu alebo jeho rodičom povinnosti podrobiť sa sociálnemu poradenstvu alebo inému odbornému poradenstvu (§ 37 ods. 2 písm. d) zákona o rodine);
- f) povinností uložených na zabezpečenie účelu výchovného opatrenia (§ 37 ods. 4 zákona o rodine).

2. Sanácia, zanedbávanie výkonom:

- a) odborných metód práce na úpravu rodinných a sociálnych pomerov dieťaťa (§ 11 ods. 3 písm. b) bod 2 zákona);
- b) odborných metód na podporu obnovy alebo rozvoja rodičovských zručností (§ 11 ods. 3 písm. b) bod 4 zákona);
- c) odborných metód na zhodnotenie situácie dieťaťa a rodiny (§ 11 ods. 3 písm. b) bod 5 zákona);
- d) výchovných opatrení pri uložení maloletému dieťaťu alebo jeho rodičom povinnosti podrobiť sa sociálnemu poradenstvu alebo inému odbornému poradenstvu (§ 37 ods. 2 písm. d) zákona o rodine).

3. Výchovné problémy, problémové správanie, poruchy správania výkonom:

- a) odborných metód práce na podporu riešenia výchovných, sociálnych a iných problémov v rodine a v medziľudských vzťahoch (§ 11 ods. 3 písm. a), písm. b) bod 3 zákona);
- b) odborných metód na podporu obnovy alebo rozvoja rodičovských zručností (§ 11 ods. 3 písm. b) bod 4 zákona);
- c) odborných metód na zhodnotenie situácie dieťaťa a rodiny (§ 11 ods. 3 písm. b) bod 5 zákona);
- d) výchovných opatrení pri uložení dieťaťu, rodičovi alebo osobe, ktorá sa osobne stará o dieťa, povinnosti podrobiť sa odbornej diagnostike v špecializovanej ambulantnej starostlivosti (§ 12 ods. 1 písm. b) zákona);

e) výchovných opatrení pri uložení dieťaťu, rodičovi alebo osobe, ktorá sa osobne stará o dieťa, povinnosti zúčastniť sa na výchovnom alebo sociálnom programe (§ 12 ods. 1 písm. b) zákona);

f) výchovných opatrení pri uložení maloletému dieťaťu alebo jeho rodičom povinnosti podrobiť sa sociálnemu poradenstvu alebo inému odbornému poradenstvu (§ 37 ods. 2 písm. d) zákona o rodine).

CIEĽOVÁ SKUPINA

Cieľovou skupinou centra je:

DIEŤA, ktoré sa ocitlo bez akejkoľvek starostlivosti alebo ak je jeho život, zdravie alebo priaznivý psychický vývin, fyzický vývin a sociálny vývin vážne ohrozený alebo narušený;

MLADÝ DOSPELÝ po ukončení náhradnej starostlivosti pripravujúci sa na osamostatnenie s využitím jemu vhodných foriem bývania a rozvojom finančnej gramotnosti, ktorý potrebuje podporu pri formovaní svojej budúcnosti smerom k samostatnosti, sebarozvoju, spŕahnutiu sa na seba a integrovaniu sa do spoločnosti;

RODIČ, RODIČIA s nedostatočne rozvinutými rodičovskými kompetenciami v oblasti starostlivosti a výchovy, ktoré sa prejavujú zlyhávaním dieťaťa alebo ohrozením jeho zdravého vývinu alebo rodičia, s narušenými vzťahmi, komunikáciou a vzájomnou interakciou.

DÔVODY VYLUČUJÚCE VYKONÁVANIE OPATRENÍ V CENTRE

Výkon opatrení sa skončí, ak:

1. dieťa umiestnené v centre na základe dohody opustí centrum bez jeho súhlasu, alebo sa bez uvedenia dôvodu nevráti v určenom čase z pobytu u rodiča alebo u osoby, ktorá sa osobne stará o dieťa;

2. dieťa umiestnené v centre na základe dohody vykazuje rizikové sociálne správanie: agresiu a šikanovanie, predelikventné sociálne správanie, experimentovanie s návykovými látkami, poruchy alebo signály narušenej sexuálnej identity;

3. plnoletá fyzická osoba, ktorou je mladý dospelý po ukončení náhradnej starostlivosti poruší podmienky písomnej dohody s centrom alebo nespolupracuje s centrom;
4. rodič dieťaťa, pre ktorého sú vykonávané opatrenia ambulatnou alebo terénnou formou, nespolupracuje s centrom;
5. jeden z rodičov dieťaťa umiestneného v centre na základe dohody vyjadří písomný nesúhlas s vykonávaním opatrení pobytovou formou pre dieťa;
6. rodičia v prípade rodičovského konfliktu podmienujú odovzdanie a prevzatie dieťaťa výlučne v mieste centra s výnimkou prípadu, ak je táto povinnosť uložená rodičom rozhodnutím súdu;
7. centrum nedisponuje personálnym zabezpečením pre výkon opatrení ambulatnou a terénnou formou;
8. centrum nedisponuje voľným miestom v samostatnej skupine pre dieťa, ktorému je potrebné zabezpečiť výkon opatrenia pobytovou formou na základe dohody s rodičom;
9. miesto výkonu opatrenia terénnou formou je vo vzdialenosti nad 30 km od centra;
10. zamestnanci centra, ktorí vykonávajú opatrenia ambulatnou a terénnou formou, majú vyčerpaní fond pracovného času;
11. centrum nedisponuje priestorovými podmienkami pre výkon opatrení ambulatnou a terénnou formou.

CELKOVÝ POČET MIEST V CENTRE

Kapacita centra je 36 miest.

Z celkovej kapacity sú pre vykonávanie opatrení pobytovou formou vyčlenené miesta nasledovne:

a) pre dieťa umiestnené do centra na základe rozhodnutia súdu o nariadení ústavnej starostlivosti, o nariadení neodkladného opatrenia alebo o uložení výchovného opatrenia:

- Hlavná ul. 499, Koliňany   **9 miest;**
- Čerešňová ul. 97, Koliňany   **9 miest;**
- profesionálne náhradné rodiny   **16 miest.**

b) pre dieťa umiestnené do centra na základe dohody s rodičom alebo osobou, ktorá sa osobne stará o dieťa

- Hlavná ul. 499, Koliňany   **1 miesto;**
- Čerešňová ul. 97, Koliňany   **1 miesto.**

POČET ZAMESTNANCOV CENTRA A ŠTRUKTÚRA PRACOVNÝCH MIEST

Celkový schválený počet zamestnancov centra od 1. 1. 2019 je 37.

Odborné činnosti a ďalšie činnosti, ktoré sú realizované **pri výkone opatrení pobytovou formou** sa vykonávajú prostredníctvom odborného tímu, ktorého členmi sú:

- **3 sociálni pracovníci** s dosiahnutým VŠ vzdelaním II. stupňa v študijnom odbore sociálna práca;
- **2 psychológovia** s dosiahnutým VŠ vzdelaním II. stupňa v odbore psychológia;

Odborné činnosti a ďalšie činnosti, ktoré sú realizované **pri výkone opatrení ambulatnou a terénnou formou** sa vykonávajú prostredníctvom:

- **4 sociálnych pracovníkov/asistentov sociálnej práce** s dosiahnutým VŠ vzdelaním I alebo II. stupňa v študijnom odbore sociálna práca;
- **2 psychológov** s dosiahnutým VŠ vzdelaním II. stupňa v odbore psychológia.

V samostatných skupinách je odborná pomoc a starostlivosť zabezpečovaná 12 vychovávateľmi nasledovne:

V samostatnej skupine 1 prostredníctvom:

- **3 pedagogických zamestnancov** s dosiahnutou kvalifikáciou v zmysle Vyhlášky MŠ SR č. 437/2009 Z. z., ktorou sa ustanovujú kvalifikačné predpoklady a osobitné kvalifikačné požiadavky pre jednotlivé kategórie pedagogických zamestnancov a odborných zamestnancov, z toho 2 zamestnancov s dosiahnutým vysokoškolským vzdelaním II. stupňa, 1 zamestnanca s dosiahnutým úplným stredným vzdelaním;
- **2 pomocných vychovávateľov** s ukončeným úplným stredným vzdelaním;
- **1 pomocného vychovávateľa s ekonomickou agendou** s dosiahnutým úplným stredným vzdelaním;

V samostatnej skupine 2 prostredníctvom:

- **3 pedagogických zamestnancov** s dosiahnutou kvalifikáciou v zmysle Vyhlášky MŠ SR č. 437/2009 Z. z., ktorou sa ustanovujú kvalifikačné predpoklady a osobitné

kvalifikačné požiadavky pre jednotlivé kategórie pedagogických zamestnancov a odborných zamestnancov, z toho 2 zamestnancov s dosiahnutým vysokoškolským vzdelaním II. stupňa, 1 zamestnanca s dosiahnutým úplným stredným vzdelaním;

- **2 pomocných vychovávateľov**, z toho 1 zamestnanca s ukončeným úplným stredným vzdelaním a 1 zamestnanca s dosiahnutým stredným odborným vzdelaním;
- **1 pomocného vychovávateľa s ekonomickou agendou** s dosiahnutým úplným stredným vzdelaním;

Starostlivosť v profesionálnych náhradných rodinách je zabezpečovaná prostredníctvom **8 profesionálnych náhradných rodičov** s dosiahnutým úplným stredným vzdelaním.

Zabezpečenie odbornej pomoci alebo činností inými odborníkmi

Ak je v záujme dieťaťa potrebné zabezpečiť odbornú pomoc alebo činnosť, ktorú centrum podľa programu nevykonáva, zabezpečuje ju inou právnickou alebo fyzickou osobou (§49 ods. 5 zákona).

Centrum spolupracuje s:

- **Centrom pedagogicko - psychologického poradenstva a prevencie (CPPPaP) v Nitre**, ktoré poskytuje služby komplexnej diagnostiky v oblasti učenia a výchovného vzdelávania, periodickej rediagnostiky prostredníctvom **odborného tímu - psychologovia, špeciálni pedagógovia a logopédovia s ukončeným vysokoškolským vzdelaním druhého stupňa v danom odbore**;
- **Centrom špeciálno-pedagogického poradenstva (CŠPP) v Nitre, Piešťanoch – Banke**, ktoré poskytuje služby komplexnej diagnostiky v oblasti učenia a výchovného vzdelávania, periodickej rediagnostiky pre deti so špeciálnymi výchovno - vzdelávacími potrebami prostredníctvom **odborného tímu - psychologovia, špeciálni pedagógovia a logopédovia s ukončeným vysokoškolským vzdelaním druhého stupňa v danom odbore**;
- **Ambulanciou klinickej psychológie – Empatia, psychologická ambulancia, s r. o. Vráble**, ktorá realizuje individuálnu psychoterapiu a komplexnú alebo doplnkovú diagnostiku prostredníctvom **kvalifikovaného klinického psychológa s ukončenou atestáciou v odbore klinická psychológia a psychoterapeutickým výcvikom, ktorý**

je členom Komory psychológov Slovenskej republiky a Slovenskej psychoterapeutickej spoločnosti (SPS);

- **Pedopsychiatrickou ambulanciou a klinikou v Nitre**, ktorá zabezpečuje odborné činnosti zamerané na korekciu, prípadnú elimináciu porúch správania, pozornosti, hyperaktivity a iných foriem maladaptívneho správania u detí prostredníctvom odborníkov v oblasti pedopsychiatrie.

ROZSAH HODÍN, POČAS KTORÝCH SA V CENTRE VYKONÁVAJÚ OPATRENIA AMBULANTNOU A TERÉNNOU FORMOU

Zamestnanci centra, ktorí vykonávajú odborné a ďalšie činnosti ambulatnou a terénnou formou, majú rozvrhnutý pružný pracovný čas. Ich týždenný fond pracovného času je 37,5 hodín, stránkové hodiny vzhľadom k obsahu práce majú rozvrhnuté nasledovne:

Pracovné dni	Výkon opatrení ambulatnou formou	Výkon opatrení terénnou formou
Pondelok	8.30 – 12.00	13.00 – 15.00
Utorok	-	9.00 – 15.00
Streda	9.00 – 12.00 13.00 – 15.00	-
Štvrtok	-	9.00 – 15.00
Piatok	8.30 – 12.00	-

Ak si to výkon opatrenia vyžaduje, zamestnanci môžu zabezpečiť jeho realizáciu aj v dňoch pracovného pokoja na základe príkazu zamestnávateľa alebo s jeho súhlasom nad rozvrh prevádzkového času v určenom pružnom pracovnom období.

Ambulantné opatrenia sú vykonávané na pracoviskách centra v mestách Zlaté Moravce a Nitra.

Terénne opatrenia sú vykonávané v prirodzenom rodinnom prostredí klientov centra.

OPIS VNÚTORNÝCH A VONKAJŠÍCH PRIESTOROV CENTRA

Centrum má v správe **kmeňovú budovu a rodinný dom**.

Centrum pre deti a rodiny Kolíňany
Hlavná ul. 499, 951 78 Kolíňany

Kmeňová budova.

Kmeňová budova so súpisným číslom 499 sa nachádza v katastri obce Kolíňany na Hlavnej ulici. V kmeňovej budove sú vytvorené priestorové podmienky pre jednu samostatnú skupinu s kapacitou 10 miest. Vnútorne priestory samostatnej skupiny pozostávajú z 3 detských izieb (2 izby sú 3-lôžkové a 1 izba je 4-lôžková), obývacej miestnosti spojenej s kuchyňou, skladu potravín, chodby, skladu ošatenia, kúpeľne, pracovne, kancelárie zamestnancov centra/samostatnej skupiny. Ku kmeňovej budove prilieha pozemok, na ktorom sú formou ihriska vytvorené priestory pre voľnočasové aktivity detí.

Rodinný dom.

Centrum má v správe okrem kmeňovej budovy aj rodinný dom so súpisným číslom 97, ktorý sa tiež nachádza v katastri obce Kolíňany na Čerešňovej ulici. V rodinnom dome sú vytvorené priestorové podmienky pre jednu samostatnú skupinu s kapacitou 10 miest. Budova má dve podlažia, z ktorých horná časť pozostáva z 3 izieb (2 izby sú 3-lôžkové a 1 je 4-lôžková), kúpeľne, terasy a chodby a dolné podlažie pozostáva z kuchyne, obývacej miestnosti, kancelárskych priestorov pre zamestnancov centra/samostatnej skupiny, skladu potravín, chodby, kúpeľne a samostatného WC. Súčasťou rodinného domu je dvor, ktorý je využívaný na voľnočasové aktivity detí.

Opis podmienok zachovania súkromia

V centre je rešpektované právo dieťaťa na súkromie. Každé dieťa má v centre vyhradenú časť v izbe, priestor pre osobné veci. Má samostatnú posteľ a skrinku na oblečenie. V rámci prípravy na vyučovanie má v izbe k dispozícii písací stôl a stoličku. Dieťa má právo na výber oblečenia, skrásľovania prostredia vo svojom priestore. Veku primerane a s ohľadom na mentálne schopnosti dieťaťa sa umožňuje dieťaťu tráviť čas osamote. Dieťa má chránené súkromie počas intimity pri hygiene, je rešpektovaná jeho sexualita. Je mu umožnená úschova cenných vecí v uzamknutých priestoroch, dohoda o úschove je zdokumentovaná.

Opis podmienok na osobnú hygienu

Jednou zo základných podmienok na uspokojovanie základných životných potrieb detí je dodržiavanie osobnej hygieny, teda starostlivosť o čistotu tela, vlasov a chrupu. Deti majú na zabezpečenie osobnej hygieny primeraný počet sprch. Kúpeľne sú dostatočne veľké, aby

umožnili každému dieťaťu umyť sa bez prekážok v podmienkach primeraného hygienického štandardu. Sprchovacie kúty sú vybavené teplou a studenou tečúcou vodou a sú oddelené sprchovým závesom z dôvodu zachovania súkromia pri sprchovaní. Deti majú k dispozícii aj primeraný počet umývadiel s tečúcou studenou a teplou vodou a dostatočný počet záchodových mís.

SPÔSOB OBOZNÁMENIA DETÍ A RODIČOV S PROGRAMOM CENTRA

Deti, mladí dospelí a rodičia sú oboznamovaní s programom centra prostredníctvom odborných metód: rozhovor, verifikácia, diskusia, vysvetľovanie, kontrolné otázky na porozumenie a pod..

Program centra je zverejnený pri vstupe do budovy centra na nástenke a je sprístupnený na webovom sídle centra <https://www.centrumkolinany.sk/>.

Pri výkone **opatrení pobytovou formou** sú deti oboznámené s programom centra pri ich prijatí do centra, najneskôr do 48 hodín od prijatia, prostredníctvom kompetentných zamestnancov – vychovávateľov a sociálnych pracovníkov centra.

Deti sú oboznamované s programom centra primerane ich veku a rozumovej vyspelosti. S prostredím a pravidlami sú oboznamované postupne, s ohľadom na ich aktuálne prežívanie. Centrum napomáha adaptácii detí jasnou komunikáciou o dôvodoch umiestnenia, pomáha im spracovať traumu z odlúčenia, pracuje s ich životnou históriou.

Rodičia, pre ktorých sú vykonávané **opatrenia ambulatnou a terénnou formou**, sú oboznamovaní s programom centra prostredníctvom sociálneho pracovníka centra pri podpísaní dohody.

ODBORNÉ METÓDY PRÁCE S DIEŤAŤOM A JEHO RODINOU

Práca s dieťaťom a jeho rodinou v centre predstavuje proces, v rámci ktorého sa aplikujú rôzne metódy práce, prioritne v závislosti od výkonu jednotlivých opatrení. V centre sa pri práci s klientmi využívajú najmä metódy sociálnej práce a psychologické starostlivosti.

- **Rozhovor** – je prostriedok nadviazania kontaktu s klientom. Využíva sa na tvorbu osobnej, sociálnej, alebo rodinnej anamnézy klienta;
- **Pozorovanie** - sledovanie vonkajších prejavov správania sa klienta. Je zamerané na neverbálne prejavy klienta, prejavy emócií, sociálne správanie, na vzťah k iným a vzťah k sebe;

- **Sociálna anamnéza** - získavanie podkladov prostredníctvom anamnestického rozhovoru o rodine, jej sociálnom okolí a problémoch pre hodnotenie a následnú diagnostiku; pomôckou je genogram, model rodinného stromu, ktorý pomáha pochopiť aspekty problému, odkrýva významné súvislosti rodiny;
- **Sociálne hodnotenie a diagnostika** - získanie kľúčových informácií o sociálnych problémoch rodiny a ich následnom zhodnotení prostredníctvom riadeného rozhovoru; cieľom je stanovenie adekvátnej formy pomoci, ktorá bude pre rodinu úspešná;
- **Psychologická diagnostika** - meranie psychických stavov, vlastností alebo iných charakteristík klienta prostredníctvom psychodiagnostických metód s cieľom určenia diagnózy;
- **Sprevádzanie** – vedenie klientov s cieľom upevňovať pozitívne návyky. Profesionálna podpora osvojovania si nových vzorcov správania;
- **Sociálne poradenstvo** - podpora a pomoc rodine s cieľom priviesť ju k samostatnému, zodpovednému riešeniu vlastného problému;
- **Psychologické poradenstvo** –rozvíjanie klientovho zdravého osobnostného rozvoja a psychického zdravia;
- **Aktívne počúvanie** – načúvanie s porozumením a vyjadrením spätnej väzby klientovi;
- **Posilňovanie** - povzbudzovanie a utvrdzovanie klienta v jeho názoroch, presvedčeniach za účelom riešenia vzniknutej situácie;
- **Konfrontácia** – identifikovanie klientovej nezhody vo verbálnom prejave za účelom preskúmania iného spôsobu vnímania seba samého alebo vzniknutej situácie;
- **Podpora klienta** – podporovanie a povzbudzovanie klienta s cieľom odstránenia neistoty a tenzie v jeho prežívaní;
- **Reflexia** – preformulovanie klientovej odpovede s cieľom sebareflexie, vhľadu alebo uvedomeniu si svojich pocitov;
- **Vyjasňovanie** - porozumenie a vymedzenie prezentovaného problému klientom a jeho následné pochopenie;
- **Ventilácia** – poskytnutie priestoru na uvoľnenie napätia, na prezentovanie nespokojnosti, zlosti, neistoty, ktorá by pri potlačení blokovala efektivitu práce;
- **Distribúcia** – odporúčenie klienta k inému odborníkovi, ktorý disponuje účinnými prostriedkami pomoci klientovi;
- **Klarifikácia** - vzájomné objasňovanie rôznych aspektov prezentovaného problému;

- **Mediácia** - riešenie sporu tret'ou nezávislou a nezaujatou osobou s cieľom nabádať obe strany k hľadaniu spoločných riešení danej situácie a následné vyjednanie riešenia, ktoré uspokojí obe strany;
- **Modelovanie** – imitačné učenie, zamerané na podporu pozitívneho správania klienta;
- **Psychoterapia** – využívanie psychologických teórií a princípov s cieľom pomôcť klientovi zmeniť jeho uvažovanie, správanie alebo prežívanie, čo následne vedie k zlepšeniu kvality jeho života;
- **Krízová intervencia** – špecializovaná pomoc klientom, ktorí sa ocitli v akútnej krízovej situácii, ktorá ohrozuje ich život, zdravie, bezpečie alebo ich dôstojnosť;
- **Hľadanie podpornej siete** – mapovanie možností pomoci klientovi v jeho rodinnom, alebo širšom sociálnom prostredí;
- **Sieťovanie podporných služieb** – utvorenie dohody o spolupráci medzi jednotlivými pomáhajúcimi subjektmi za účelom pomoci klientovi;
- **Prípadová konferencia** – organizované stretnutie klienta, členov jeho rodiny, odborného tímu za účelom riešenia prípadu v širšom kontexte, zhodnotenie postupu, stavu, vízie do budúcnosti, pričom sa určujú úlohy pre každú zo zúčastnených strán;
- **Nácvik rodičovských zručností** – tréning – učenie chýbajúcich rodičovských zručností v klientovom prirodzenom prostredí alebo v inom prostredí, utvorenom na takúto činnosť.

Spôsob zapájania spolupracujúcich subjektov do odbornej práce centra

Centrum pravidelne komunikuje a spolupracuje s **orgánom sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, obcou, prípadne akreditovanými a inými subjektmi**, ktoré v predchádzajúcom období participovali na poskytovaní pomoci rodine. Centrum má aktuálne informácie o podmienkach v rodine, spolupracuje na zabezpečení rodinného prostredia pre deti formou sanácie biologickej rodiny, príp. zabezpečením náhradnej rodinnej starostlivosti.

V spolupráci s orgánom sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately a obcou vypracováva plán sociálnej práce. Využíva odborné metódy sociálnej práce, pri plánovaní využíva metódu prípadovej konferencie. Vytvára podmienky na jej realizáciu v čase do 1 mesiaca od príchodu dieťaťa do zariadenia prioritne za účelom podpory rodiny a skrátenia času pobytu dieťaťa v zariadení. Na základe jej záverov a tiež výsledkov komplexnej

Centrum pre deti a rodiny Koliňany
Hlavná ul. 499, 951 78 Koliňany

---

odbornej diagnostiky vypracováva individuálny plán rozvoja osobnosti dieťaťa. Do plánovania aktívne zapája dieťa a jeho rodinu alebo osobu blízku dieťaťa.

Pri zabezpečení ďalších odborných činností, najmä za účelom dosiahnutia priaznivého psychického, fyzického a sociálneho vývinu dieťaťa, centrum spolupracuje s centrami pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie, špeciálno-pedagogickými poradňami, školskými a zdravotníckymi zariadeniami.

Centrum pedagogicko - psychologického poradenstva a prevencie (CPPPaP) Nitra, J. Vuruma č. 2 poskytuje súčinnosť centru v oblastiach:

- Učenia a vzdelávania – vykonáva psychologickú a špeciálno - pedagogickú diagnostiku a starostlivosť na základe prípadných odporúčaní zo školského zariadenia alebo odborného tímu centra pre deti počas školskej dochádzky, zameranú na podporu motivácie k učeniu a hľadanie vhodných spôsobov vzdelávania. Rovnako poskytuje poradenské, metodické a informačné služby v oblasti vzdelávania a osobného rastu detí až do ukončenia prípravy na povolanie. Pri deťoch so špecifickými vývinovými poruchami reči a jazyka zároveň poskytuje poradenstvo v oblasti logopédie, napr. odstraňovanie jazykových dysfunkcií, rozvoj reči a jazykových schopností. Poskytuje poradenstvo a odbornú starostlivosť aj pri vývinových poruchách učenia (dyskalkúlia, dyslexia, dysgrafia, dysortografia) a pri poruchách aktivity a pozornosti;
- Výchovného poradenstva – orientuje sa na poskytovanie výchovných odporúčaní pre deti;
- Odborných konzultácií - určené pre odborný tím centra a pedagogických zamestnancov v školách, s ktorými deti prichádzajú do kontaktu;
- Diagnostiky - realizuje diagnostiku a poradenstvo pre deti so špeciálno - výchovno - vzdelávacími potrebami, v rámci diagnostiky vypracováva odborné správy, súčasťou ktorých je záver a odporúčania pri ďalšej práci s dieťaťom. Okrem uvedeného realizuje určenie školskej zrelosti dieťaťa pred nástupom do základnej školy a vyšetrenie intelektových schopností.

Centrum špeciálno-pedagogického poradenstva (CŠPP) Piešťany – Banka, Tehelná 7; Levice, I. Krasku 3; Nitra, Mudroňova 1 a Topoľčany, Janka Kráľa 1.

Centrá poskytujú odbornú pomoc v oblastiach:

- Psychologickej starostlivosti - poskytujú psychologickú diagnostiku a rediagnostiku (napr. jednotlivých kognitívnych schopností ako intelektu, pamäte,

Centrum pre deti a rodiny Koliňany
Hlavná ul. 499, 951 78 Koliňany

---

reči, pozornosti). Zároveň realizujú diagnostiku vývinovej úrovne dieťaťa pomocou špecializovaných škál a diagnostiku osobnosti;

- Logopedickej starostlivosti - v rámci ktorej sa realizuje diagnostika narušenej komunikácie a poskytnutie odporúčaní na rozvoj kognitívnych schopností s dôrazom na rozvoj reči;
- Špeciálno-pedagogickej starostlivosti - uskutočňujú špeciálno - pedagogickú diagnostiku a reidiagnostiku vývinových porúch, špeciálnopedagogické korekcie a reedukačné cvičenia, pomoc pri zaškolení a prehodnocovaní vhodnosti integrácie detí so špeciálno – výchovno - vzdelávacími potrebami do bežných základných a stredných škôl a navrhujú odporúčania zariadeniu pri práci s deťmi.

Ambulancia klinickej psychológie Vrábľa, Hlavná 35 a Nitra, Špitálska 6

Ambulancia klinickej psychológie pre účely centra poskytuje súčinnosť:

- Pri riešení výchovných ťažkostí, porúch správania a prežívania, nadmerných afektov negativizmu a zlosti;
- Poskytovaním komplexných a čiastkových diagnostických vyšetrení podľa potreby;
- Poskytovaním psychoterapeutickej starostlivosti za účelom zlepšenia aktuálneho psychického stavu alebo korekcie nežiaduceho správania.

Pedopsychiatrická ambulancia a klinika Nitra, Špitálska ulica 6

Pedopsychiatrická ambulancia s klinikou poskytuje centru:

- Komplexnú zdravotnú starostlivosť deťom so širokou škálou duševných porúch (poruchami pozornosti a hyperaktivity, poruchami správania, emotivity, nerovnomerného vývinu osobnosti, deprivačných syndrómov a pod.);
- V prípade závažnejších psychických ochorení realizuje starostlivosť formou hospitalizácie na klinike za účelom pozorovania, stanovenia diagnózy a nastavenia medikamentózneho liečby;
- Odporúčania odbornému tímu pri práci s dieťaťom;
- Periodicky opakované stretnutia s cieľom prekonzultovania zdravotného stavu mal. detí.

**PLÁNOVANIE A VYHODNOCOVANIE VÝCHOVNEJ ČINNOSTI
V SAMOSTATNÝCH SKUPINÁCH**

Výchova v centre smeruje k rozvoju osobnosti dieťaťa, jeho nadania a duševných schopností. Výchovné pôsobenie smeruje k emocionálnemu naplneniu dieťaťa vychádzajúc z jeho individuality a mentálnej úrovne, pričom kľúčovým prvkom výchovného procesu je individuálny prístup, názornosť, systematickosť, pozitívny príklad a reálny zážitok zo životných skúseností ako aj praktických zručností rodinného života.

Výchova v samostatnej skupine je počas pobytu dieťaťa v centre realizovaná vychovávateľmi v spolupráci s pomocnými vychovávateľmi a odborným tímom centra. V profesionálnych náhradných rodinách výchovný proces zabezpečujú profesionálni náhradní rodičia, podobne ako v samostatných skupinách v spolupráci s odborným tímom centra.

Výchovná činnosť je v centre upravená **Plánom výchovnej činnosti**, ktorý sa plánuje a vypracováva pre každú samostatnú skupinu na obdobie 1 roka. Pri jeho príprave sa prihliada na vek, záujmy, intelekt a schopnosti detí umiestnených v samostatnej skupine. Na jeho vypracovaní spolupracujú vychovávateľa samostatnej skupiny a psychológovia centra, vyhodnotenie sa realizuje na komunitných stretnutiach aj za prítomnosti detí, ktorých názory a vyjadrenia sú kritériami úspešnosti realizovaných výchovných činností, súčasne poskytujú spätnú väzbu realizátorom jednotlivých aktivít.

Výchovná činnosť v samostatných skupinách sa zameriava na oblasti:

- oblasť správania,
- oblasť vzdelávania,
- oblasť rozvoja záujmov,
- oblasť socializácie,
- oblasť upevňovania vzťahov s biologickou rodinou.

V oblasti správania sa vychovávateľa systematicky zameriavajú na osvojenie základov slušného spoločenského správania, vzájomnú toleranciu medzi rovesníkmi, rešpektovanie dospelých osôb. V rámci pravidelných denných komunitných stretnutí s deťmi v samostatnej skupine riešia aktuálne otázky týkajúce sa prejavov správania detí, ich príčin a tiež ich následkov.

V oblasti vzdelávania vychovávateľa v priebehu školského roka systematicky precvičujú a upevňujú preberané učivo zo školy. Dohliadajú na pravidelné vypracovávanie

domácich úloh a prípravu na vyučovanie. Súčasne sú deti vedené k osvojeniu si sebaobslužných činností, systematickému plneniu úloh a domácich prác primeraných veku detí a v neposlednom rade k upevňovaniu hygienických návykov.

V oblasti rozvoja záujmov sa vychovávatelia zameriavajú na realizáciu aktivít s prihliadnutím na vek a schopnosti detí v centre. Činnosti s deťmi predškolského a mladšieho školského veku sú zamerané na rozvoj jemnej motoriky prostredníctvom tvorivých aktivít ako napr. kreslenie, vyfarbovanie, navliekanie, strihanie, skladanie a pod.. Výtvarnými činnosťami a ich rôznymi technikami sa napomáha rozvoju fantázie detí. Staršie deti sú podporované v rozvoji svojich záujmových činností prostredníctvom rôznych aktivít, ktoré majú súčasne pozitívny vplyv aj na rozvoj koncentrácie, logiky, pamäti, slovnej zásoby. Prostredníctvom športových činností sa rozvíja hrubá motorika, telesná zdatnosť, kolektívna kooperácia a vytrvalosť.

V oblasti socializácie sa vychovávatelia zameriavajú na kontakt dieťaťa s užším aj širším sociálnym prostredím. Deťom sa vytvára priestor na účasť na rôznych kultúrnych, spoločenských a športových udalostiach. S prihliadnutím na vek a špecifické potreby sú deťom vytvárané možnosti tráviť voľný čas mimo centra, nadväzovať kontakty s inými deťmi.

V oblasti upevňovania vzťahov s biologickou rodinou vychovávatelia samostatnej skupiny podporujú kontakty s rodičmi a inými rodinnými príslušníkmi prostredníctvom telefonických rozhovorov, osobných kontaktov pri návšteve centra ako aj počas krátkodobých pobytov v domácom prostredí. S cieľom upevniť vzájomné vzťahy sú v centre organizované rôzne akcie, na ktoré sú pozývaní aj rodičia a blízke osoby detí.

Psychológovia centra v rámci výchovnej činnosti realizujú:

- **Sociálno-psychologické výcviky (SPV)**

Cieľom výcviku je podpora sebareflexie, poskytnutie spätnej väzby v súvislosti s prehodnotením vlastného správania, hlbšie porozumenie vlastnému prežívaniu a emóciám. Deti majú možnosť v rámci SPV prežiť, natréňovať alebo zvnútorňovať si niektorú z efektívnych foriem komunikácie, správania, zručností, prípadne osvojiť si techniky efektívneho zvládania záťažových situácií, učiť sa sebaopoznávanie, zvyšovať citlivosť k neverbálnym prejavom správania, posilňovať schopnosť sebavyjadrovania, schopnosť asertivity a empatie.

- **Preventívne programy**

Preventívne programy sú zamerané na podporu a ochranu psychického a fyzického zdravia detí. V rámci prevencie dochádza k osvete v danej problematike, účinnému vzdelávaniu, vzájomnému ovplyvňovaniu a podnecovaniu detí k žiaducemu správaniu. Prevencia sa realizuje v centre minimálne dvakrát ročne so zameraním na protidrogovú tematiku a na predchádzanie rizikómu sexuálnemu správaniu. V prípade potreby sa uskutočňujú preventívne aktivity aj s iným zameraním ako napr. kyberšikana, rizikové správanie v spoločnosti, gambling a pod. Tieto programy sú realizované rôznymi formami - individuálne alebo skupinové sedenia. V rámci prevencie sa v centre organizujú aj prednášky externých odborníkov, napr. so zástupcami občianskych združení, policajného zboru, z oblasti medicíny a pod. Jednotlivé preventívne aktivity majú výchovný a vzdelávací charakter a predchádzajú vzniku sociálno-patologických javov v spoločnosti.

Výchovná činnosť samostatnej skupiny v centre sa vykonáva v súlade s nastaveným **denným režimom:**

- 06.00 – 7.00 - budiček, osobná hygiena, raňajky, obliekanie, upratanie izieb, odchod do škôl
- 11.30 – 14.00 - príchod detí zo škôl, obed
- 12.00 – 15.00 - odpočinok, individuálne rozhovory s deťmi
- 15.00 – 16.00 - príprava na vyučovanie
- 16.00 – 18.00 - voľnočasové aktivity, príprava olovrantu, večere,
- 18.00 – 18.30 - večera
- 18.30 – 19.00 - služby, komunita - zhodnotenie dňa
- 19.00 -20.00 - večerná hygiena
- 20.00 – večierka detí do 10 rokov veku
- 21.00 večierka detí od 10 do 15 rokov veku
- 22.00 - večierka detí nad 15 rokov veku.

TVORBA A VYHODNOCOVANIE ČIASTKOVÝCH PLÁNOV INDIVIDUÁLNEHO PLÁNU ROZVOJA OSOBNOSTI DIEŤAŤA

Individuálny plán rozvoja osobnosti dieťaťa

Za účelom dosiahnutia priaznivého psychického, fyzického a sociálneho vývinu

Centrum pre deti a rodiny Koliňany
Hlavná ul. 499, 951 78 Koliňany

---

dieťaťa sa v centre vypracováva pre každé umiestnené dieťa na základe rozhodnutia súdu o nariadení ústavnej starostlivosti, o nariadení neodkladného opatrenia alebo o uložení výchovného opatrenia individuálny plán rozvoja osobnosti dieťaťa.

Individuálny plán rozvoja osobnosti dieťaťa predstavuje súbor čiastkových plánov vykonávania odborných činností v centre, jeho súčasťou je:

- Plán sociálnej práce,
- Plán výchovnej práce s dieťaťom,
- Hlavné úlohy psychologickéj činnosti psychológa centra.

Obsahom individuálneho plánu rozvoja osobnosti dieťaťa je:

- cieľ odbornej práce s dieťaťom, jeho rodinou alebo osobou, ktorá sa osobne stará o dieťa a ďalšími fyzickými osobami, ktorý určí orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately a centrum spoločne,
- kontaktné údaje zamestnanca, ktorý koordinuje plnenie úloh individuálneho plánu rozvoja osobnosti dieťaťa v centre,
- kontaktné údaje zamestnanca orgánu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, ktorý vedie a koordinuje plnenie plánu sociálnej práce s dieťaťom.

Individuálny plán rozvoja osobnosti dieťaťa je vypracovaný sociálnym pracovníkom centra najneskôr 1 mesiac od prijatia dieťaťa do centra najmä v spolupráci so zástupcom orgánu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately. Cieľ individuálneho plánu rozvoja osobnosti dieťaťa je rovnaký ako cieľ plánu sociálnej práce s dieťaťom orgánu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately a jeho plnenie sa hodnotí centrom a orgánom sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately v určených termínoch nie kratších ako dva mesiace. Na cieľ individuálneho plánu rozvoja osobnosti dieťaťa nadväzujú ciele čiastkových plánov a hlavné úlohy psychologickéj činnosti.

Plán sociálnej práce

Obsahom plánu sociálnej práce je:

- miera ohrozenia dieťaťa,
- zhodnotenie situácie dieťaťa a jeho rodiny,
- spolupracujúce subjekty na tvorbe plánu sociálnej práce, ak sa na tvorbe plánu sociálnej práce podieľali,

- ciele sociálnej práce v centre,
- konkrétne úlohy na dosiahnutie cieľov:
  - centra vrátane metód sociálnej práce,
  - orgánu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately,
  - plánu sociálnej práce s rodinou orgánu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately,
  - obce, akreditovaného subjektu, ak sa podieľajú na plnení plánu sociálnej práce,
  - ďalších osôb, ak boli v pláne určené úlohy pre tieto osoby.
- kritérium hodnotenia splnenia alebo úlohy a termín prehodnotenia úlohy,
- výsledok prehodnotenia plnenia úloh,
- výsledok prehodnotenia miery ohrozenia dieťaťa,
- ďalšie rozhodujúce skutočnosti.

Plán sociálnej práce vypracováva sociálny pracovník centra súčasne s vypracovaním individuálneho plánu rozvoja osobnosti dieťaťa. Jeho vyhodnotenie sa realizuje na základe dohody všetkých subjektov, ktoré sa podieľajú na dosiahnutí čiastkových cieľov v termíne ustanovenom na prehodnotenie úloh.

Plán prípravy na osamostatnenie sa mladého dospelého

Najmenej rok pred dovŕšením plnoletosti dieťaťa je súčasťou plánu sociálnej práce plán prípravy na osamostatnenie sa mladého dospelého. Na plánovaní sa zúčastňuje aj dieťa a jeho rodina, príp. jemu blízke osoby. Na tvorbe a realizácii plánu participuje najmä orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately a obec. Plán sa priebežne, najmenej 1 x mesačne prehodnocuje odborným tímom centra – sociálnym pracovníkom a psychológom centra a podľa vopred stanovených termínov v pláne so zástupcami spolupracujúcich subjektov.

Plán prípravy na osamostatnenie sa mladého dospelého sa realizuje v troch oblastiach:

- príprava dieťaťa a mladého dospelého na trh práce so zameraním na vzdelanie, ekonomické zabezpečenie a sociálne začlenenie:
  - vedieť sa postarať o svoj vzhľad a zdravie,
  - vedieť plánovať a efektívne využívať čas,
  - vedieť samostatne využívať dopravné, poštové a telekomunikačné služby,
  - vedieť efektívne riadiť a plánovať svoju finančnú budúcnosť,
  - vedieť disponovať sociálnymi zručnosťami.

- príprava dieťaťa a mladého dospelého na bývanie:
  - vedieť si upratať,
  - vedieť zabezpečiť starostlivosť o domácnosť,
  - ovládať základy varenia,
  - vedieť stolovať.
- práca s dieťaťom a mladým dospelým so zameraním na vzťahy s pôvodným sociálnym prostredím a biologickou rodinou
  - poznať význam rodiny,
  - získať prehľad o reálnej možnosti začlenenia dieťaťa do pôvodného sociálneho prostredia.

Plán výchovnej práce s dieťaťom

Ďalším čiastkovým plánom individuálneho plánu rozvoja osobnosti dieťaťa je plán výchovnej práce s dieťaťom.

Prvým nevyhnutným predpokladom pre jeho tvorbu je komplexná odborná diagnostika - pedagogická, psychologická a sociálna, ktorá vychádza z dostupných diagnostických správ a internej diagnostiky, realizovanej v spolupráci odborného a výchovného tímu. Jej výstupom je identifikovanie silných stránok a rozvojových potrieb dieťaťa v jednotlivých oblastiach a odporúčania pre konkrétne úlohy vedúce k napĺňaniu týchto potrieb.

V plánovaní sa striedajú zložky výchovných oblastí:

- oblasť prežívania a správania,
- oblasť vzdelávania,
- oblasť rozvoja záujmov, zručností a schopností,
- práca s Knihou života,
- oblasť životnej perspektívy.

Plán výchovnej práce s dieťaťom obsahuje reálne a konkrétne ciele, ktoré zodpovedajú schopnostiam, záujmom a potrebám dieťaťa. Úlohy vyplývajúce z plánu výchovnej práce sú pravidelne, minimálne 1 x mesačne vyhodnocované za účasti všetkých vychovávateľov samostatnej skupiny a odborného tímu. Do tvorby a vyhodnocovania plánu výchovnej práce je zapájané aj samotné dieťa, dostáva priestor na diskusiu o opatreniach, ktoré sa ho týkajú.

Hlavné úlohy psychologickéj činnosti psychológa centra

Jednou zo súčastí individuálneho plánu rozvoja osobnosti dieťaťa sú aj hlavné úlohy psychologickéj činnosti psychológa centra. Psychológ centra vykonáva psychologickú činnosť v troch fázach, pričom každá z nich má svoje osobité hlavné úlohy:

- Prvá fáza sa viaže k procesu prijatia a adaptácie klienta. V tomto období psychológ poskytuje dieťaťu psychologickú intervenciu, ktorá je vykonaná do 48 hodín od jeho prijatia do zariadenia. Dôraz kladie na podporu, stabilizáciu a skríning aktuálneho emočného stavu. V priebehu prvých troch mesiacov sa realizuje skríning najmenej dvakrát mesačne prostredníctvom odborných metód - rozhovorom s klientom, vychovávateľom, pozorovaním alebo inými psychologickými metódami a technikami. Do troch mesiacov od prijatia dieťaťa do centra sa realizuje vstupná psychodiagnostika. Výstupom činnosti je psychologická diagnostická správa, záznam o procese adaptácie a plán psychologickéj starostlivosti o klienta.
- V druhej fáze, po uplynutí obdobia troch mesiacov od prijatia dieťaťa, psychológ realizuje periodickú psychodiagnostiku, u dieťaťa mladšieho ako jeden rok raz mesačne, u dieťaťa od jedného do troch rokov každé tri mesiace. Psychologická starostlivosť je realizovaná individuálnou a skupinovou formou. Individuálna práca je zabezpečovaná minimálne raz mesačne prostredníctvom skríningu aktuálneho psychického a emočného stavu a psychologického poradenstva. Skupinová práca spočíva v sociálno-psychologických výcvikoch vykonávaných raz mesačne. Polročne sú realizované preventívne programy zamerané na zamedzenie užívania návykových látok a prevenciu sexuálneho zneužívania.
- Tretia fáza sa viaže na obdobie po odchode klienta zo zariadenia, kedy je poskytovaná psychologická starostlivosť mladému dospelému na základe jeho žiadosti.

TVORBA A VYHODNOCOVANIE INDIVIDUÁLNEHO PLÁNU ODBORNEJ PRÁCE S DIEŤAŤOM A JEHO RODINOU

Plán vykonávania opatrení pobytovou formou

Pre dieťa umiestnené v centre na základe dohody s rodičom alebo osobou, ktorá sa osobne stará o dieťa sa v centre vypracováva plán vykonávania opatrení pobytovou formou, ktorý obsahuje:

- mieru ohrozenia dieťaťa,
- zhodnotenie situácie dieťaťa a jeho rodiny,
- spolupracujúce subjekty na tvorbe plánu sociálnej práce, ak sa na tvorbe plánu sociálnej práce podieľali,
- ciele sociálnej práce v centre,
- konkrétne úlohy na dosiahnutie cieľov:
  - centra vrátane metód sociálnej práce (aj úlohy psychologickéj činnosti),
  - orgánu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately,
  - obce, akreditovaného subjektu, ak sa podieľajú na plnení plánu sociálnej práce,
  - ďalších osôb, ak boli v pláne určené úlohy pre tieto osoby.
- kritérium hodnotenia splnenia alebo úlohy a termín prehodnotenia úlohy,
- výsledok prehodnotenia plnenia úloh,
- výsledok prehodnotenia miery ohrozenia dieťaťa,
- ďalšie rozhodujúce skutočnosti.

Plán vykonávania opatrení pobytovou formou je vypracovaný sociálnym pracovníkom centra najneskôr 1 mesiac od prijatia dieťaťa do centra najmä v spolupráci so zástupcom orgánu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately. Jeho plnenie sa hodnotí centrom, orgánom sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, spolupracujúcimi subjektmi a rodičmi dieťaťa, príp. osobou, ktorá sa osobne stará o dieťa v určených termínoch nie kratších ako dva mesiace.

Plán vykonávania opatrení ambulantnou alebo terénnou formou

Pri výkone opatrení ambulantnou a terénnou formou pre rodiny centrum vypracováva plán vykonávania opatrení ambulantnou alebo terénnou formou. Obsahom plánu sú:

- odborné metódy práce a podrobnosti ich vykonávania,
- rozsah vykonávaných metód vyjadrený v osobohodinách,
- označenie a pracovné zaradenie zamestnanca centra, ktorý zodpovedá za vykonávanie opatrení,
- počet zamestnancov, ktorí sa podieľajú na vykonávaní opatrení,
- dôvody ukončenia vykonávania odborných činností,
- spôsob a časový harmonogram priebežného a záverečného hodnotenia vykonávania opatrení v centre.

Na základe odporúčania orgánu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately centrum uzatvorí s rodinou kontrakt o poskytnutí vybraných opatrení ambulatnou alebo terénnou formou. Po uzatvorení kontraktu centra s rodinou dieťaťa, plán vykonávania opatrení ambulatnou alebo terénnou formou vypracováva odborný tím centra, vykonávajúci ambulatnú a terénnu sociálnu prácu spolu s orgánom sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, rodičom maloletého dieťaťa a maloletým dieťaťom v závislosti od jeho rozumovej schopnosti a vyspelosti. Plán vykonávania opatrení ambulatnou alebo terénnou formou sa vyhodnocuje v pravidelných časových intervaloch dohodnutých v pláne, nie kratších ako dva mesiace.

PODMIENKY PRE ZÁUJMOVÚ, ŠPORTOVÚ, KULTÚRNU A REKREAČNÚ ČINNOSŤ

Dieťa v centre má právo na oddych, hry a účasť na kultúrnom živote a umeleckých aktivitách v priestoroch centra i mimo neho v súlade so svojimi záujmami a schopnosťami. Vytvára sa mu priestor na spolurozhodovaní o svojich voľnočasových aktivitách.

Podujatia a aktivity realizované centrom sa vyznačujú integračným a inkluzívnym charakterom. Cieľom je skvalitnenie vzťahu v rovine dieťa v náhradnej starostlivosti vs. sociálne prostredie. Ich poslaním je okrem iného aj minimalizovať alebo zmierniť dôsledky negatívneho vplyvu sociálne znevýhodneného prostredia na deti a ich opätovné včlenenie do intaktných spoločenských vzťahov. Voľnočasové aktivity detí zohrávajú nezastupiteľnú úlohu pri ich socializácii a sebarealizácii, súčasne predstavujú prvok v prevencii sociálno-patologických javov a nežiaducich foriem správania.

- **Záujmová činnosť** je realizovaná prostredníctvom krúžkov podľa vlastného výberu detí na základných školách, ktoré navštevujú, príp. v Centre voľného času v Nitre.
- **Kultúrna činnosť** je deťom sprostredkovaná účasťou na divadelných, filmových predstaveniach a hudobných koncertoch s cieľom obohatenia výchovného pôsobenia o umelecký zážitok.
- **Športová aktivita** detí je podporovaná sprístupnením ihriska v areáli centra, príp. v blízkosti sídla centra prostredníctvom miestneho futbalového klubu a klubu bojových umení pod vedením kvalifikovaných trénerov.
- **Rekreačná činnosť** je zabezpečená v letnom období v závislosti od finančných možností centra. Pri výbere účastníkov rekreačnej činnosti sa prihliada na možnosť

dieťaťa tráviť krátkodobý pobyt v biologickej rodine, príp. v domácom prostredí blízkej osoby.

Za účelom aktívneho relaxu a podpory zdravého životného štýlu je voľný čas detí aktívne vyplňaný prostredníctvom rôznych hier a vychádzok v sprievode vychovávateľov do blízkeho okolia.

PODMIENKY PRE PREJAVOVANIE NÁBOŽENSKÉHO VYZNANIA A VIERY

V centre sa rešpektuje sloboda náboženského vyznania a právo prejavovať svoje náboženské vyznanie alebo vieru bohoslužbou, účasťou na vyučovaní a na obradoch. V blízkosti sídla centra je možnosť zúčastňovať sa na bohoslužbách v rímsko-katolíckom kostole, tiež prijímať sviatosti. Deťom je umožnené slobodne sa rozhodnúť navštevovať náboženskú náuku.

ZABEZPEČENIE ZDRAVOTNEJ STAROSTLIVOSTI

Centrum zabezpečuje starostlivosť o duševné a telesné zdravie dieťaťa.

- Najneskôr do 1 týždňa od prijatia dieťaťa je realizovaná **vstupná lekárska prehliadka** poskytovateľom zdravotnej starostlivosti – Zdravotné stredisko Jelenec. Pediatrické vyšetrenie je realizované MUDr. Marekom Fúskom a stomatologické vyšetrenie MUDr. Júliou Šabovou. Na vstupnú lekársku prehliadku sprevádza dieťa vychovávateľ centra.
- Pravidelné **preventívne prehliadky u pediatra a stomatóloga sú zabezpečované jedenkrát ročne**. Termín stanovuje ošetrojúci lekár.

Zdravotný a duševný stav dieťaťa je pravidelne sledovaný, v prípade ochorenia centrum zabezpečuje dieťaťu okamžitú starostlivosť v zmysle pokynov ošetrojúceho lekára.

Špecializované odborné vyšetrenia sú realizované v okresnom meste Nitra prostredníctvom nemocnice s poliklinikou a fakultnou nemocnicou s 24 hodinovou pohotovosťou, ktoré disponujú možnosťami vyšetrenia odborných lekárov – neurológ, gastroenterológ, pedopsychiater, kardiológ, oftalmológ, urológ, nefrológ, alergoimunológ, dermatológ, ORL, logopéd, klinický psychológ a pod..

Zdravotná starostlivosť deťom umiestneným v profesionálnych náhradných rodinách sa poskytuje pediatrom v mieste bydliska profesionálneho náhradného rodiča. V prípade

potreby špecializovaného odborného vyšetrenia je starostlivosť vyhľadávaná a poskytovaná podľa dostupnosti odborných lekárov k miestu pobytu profesionálneho náhradného rodiča.

Záznamy o zdravotnej starostlivosti sa vedú v individuálnom pláne rozvoja osobnosti dieťaťa a v **správach o zdravotnom stave dieťaťa**, ktoré sú neoddeliteľnou súčasťou spisovej dokumentácie každého dieťaťa.

Záznamy o podávaní liekov sa vedú v **knihe denného hlásenia** a v samostatných **záznamoch o podávaní liekov**. Každá samostatná skupina je vybavená lekárničkou, ktorej evidencia liekov je vedená zodpovedným zamestnancom. Manipulovať s lekárničkou je oprávnený iba zamestnanec samostatnej skupiny.

Zdravotná starostlivosť o deti sa zabezpečuje aj prostredníctvom dodržiavania hygieny priestorov v centre na základe hygienicko-prevádzkového poriadku, schváleného príslušným regionálnym úradom verejného zdravotníctva. Centrum zabezpečuje celkovú čistotu a bezinfekčnosť prostredia, t.j. izieb detí, spoločných priestorov, hygienických priestorov, kancelárií, skladov a vonkajších priestorov užívaných deťmi podľa pokynov vyplývajúcich z hygienicko-prevádzkového poriadku.

ZABEZPEČENIE ŠKOLSKEJ DOCHÁDZKY A PRÍPRAVY NA POVOLANIE DETÍ A MLADÝCH DOSPELÝCH

Každé dieťa, ktoré je prijaté do centra má zabezpečené vzdelávanie v systéme materských, základných, stredných a vysokých škôl.

Materská a základná škola je situovaná v blízkosti sídla centra, v obci Kolíňany. Materská škola umožňuje deťom komunikovať a vzdelávať sa v jazyku slovenskom aj maďarskom. Základná škola poskytuje vzdelávanie v slovenskom a maďarskom jazyku pre 1. stupeň, pre 2. stupeň iba v slovenskom jazyku. V prípade potreby zabezpečenia vzdelávania v maďarskom jazyku pre 2. stupeň je možné zabezpečiť prepravu dieťaťa školským autobusom do obce Jelenec, vzdialenej cca 5 km od sídla centra, kde je možné navštevovať základnú školu s maďarským vyučovacím jazykom.

Vyššie stupne vzdelávania sú dostupné vo viacerých okresných mestách vzdialených od centra v rozpätí od 10 do 20 km - Nitra, Zlaté Moravce, Vráble.

V oblasti vzdelávania centrum rozvíja schopnosti a zručnosti dieťaťa na základe diagnostiky odborným tímom. Zabezpečuje školskú dochádzku a prípravu na budúce povolanie takého typu, ktorý vhodne rozvíja schopnosti a zručnosti dieťaťa, je v súlade s jeho plánovanou budúcnosťou.

V príprave na budúce povolanie štúdiom odborný tím centra v spolupráci so školou poskytujú dieťaťu odborné poradenstvo. V prípade potreby je dieťaťu sprostredkovaná centrom návšteva vybranej vhodnej školy s cieľom získať dostatočné informácie o štúdiu.

Ak si dieťa na základe výsledkov odbornej diagnostiky vyžaduje špeciálno-pedagogický prístup, centrum realizuje vzdelávanie v zmysle odporúčaní špeciálno-pedagogickej poradne a zabezpečí denné dochádzanie (prípadne týždenné dochádzanie) na odporúčanú školu v blízkosti centra. Centrum v tejto oblasti spolupracuje podľa potreby s viacerými špeciálnymi školami:

- **Špeciálna základná škola s materskou školou - Špeciálna základná škola pre telesne postihnutých, Nitra, Mudroňova 1**
  - určená pre žiakov s telesným postihnutím a viacnásobným postihnutím.
- **Špeciálna základná škola internátna a Praktická škola, Nitra, Červeňova 42**
  - určená pre deti so stredným až ťažkým mentálnym postihnutím, s kombinovaným a viacnásobným postihnutím, s DMO a pervazívnymi poruchami,
  - výučba sa realizuje v B a C variante.
- **Špeciálna základná škola internátna, Poľný Kesov, Mojmirovská 70**
  - určená pre žiakov s mentálnym postihnutím, kombinovanými poruchami pozornosti a aktivity, poruchami správania, ADHD, ADD, poruchami učenia a emocionálneho a sociálneho vývinu,
  - výučba sa realizuje vo variante A a B.
- **Špeciálna základná škola internátna a Praktická škola, Topoľčany, Tovarnícka 1632**
  - vzdelávanie žiakov s kombinovaným postihnutím vo variantoch A,B,C.
- **Špeciálna základná škola pre žiakov s NKS (narušenou komunikačnou schopnosťou), Topoľčany, Pod kalváriou 941**
  - určená pre žiakov s mentálnym postihnutím, autizmom alebo inými pervazívnymi vývinovými poruchami a ťažkým a hlbokým mentálnym postihnutím,
  - vzdelávanie sa realizuje vo variante A, B a C.
- **Spojená škola internátna, Levice, Z. Nejedlého 41**
  - určená pre žiakov s mentálnym postihnutím, viacnásobným postihnutím a pervazívnymi poruchami,
  - výučba prebieha vo variantoch A, B, C.
- **Odborné učilište internátne Nová Ves nad Žitavou, Hviezdoslavova 68**

- zabezpečuje plnenie 10. roku povinnej školskej dochádzky, prípravu handicapovanej mládeže na povolanie v učebných odboroch: poľnohospodárska výroba, výroba konfekcie, práca pri príprave jedál, cukrárska výroba, opatrovateľská starostlivosť.
- **Odborné učilište internátne Mojmirovce, Námestie sv. Ladislava 1791/14**
- zabezpečuje prípravu detí na výkon práce v učebných odboroch: kožiarska výroba, poľnohospodárska výroba, polygrafická výroba, obchodná prevádzka, služby a domáce práce, cukrárska výroba, opatrovateľská starostlivosť.

Centrum systematicky komunikuje so školskými zariadeniami, získava informácie o prospechu, tiež správaní sa dieťaťa v školskom prostredí. Vychovávatelia a profesionálni náhradní rodičia pravidelne spolupracujú s triednymi učiteľmi a výchovnými poradcami, resp. vedením školy a operatívne riešia výchovno-vzdelávacie problémy detí. Školské zariadenia sú informované o kontaktnej osobe, na ktorú sa môžu v prípade potreby obrátiť. Vychovávateľ, príp. profesionálny náhradný rodič dieťaťa sa zúčastňujú triednych aktívov rodičov.

Príprava na budúce povolanie mladých dospelých po ukončení pobytového opatrenia súdu sa realizuje v zmysle konkrétneho plánu osamostatňovania sa mladého dospelého s cieľom zabezpečiť mladému dospelému prostredníctvom vzdelania uplatnenie na trhu práce. Centrum umožňuje mladému dospelému vyjadriť svoj názor k ďalšiemu vzdelávaniu, poskytuje mu komplexné poradenstvo prostredníctvom sociálneho pracovníka, ktorý ho sprevádza počas procesu dosiahnutia vzdelania.

PRÁVA DIEŤAŤA, MLADÉHO DOSPELÉHO A RODIČOV

Práva a právom chránené záujmy dieťaťa sú v centre chránené výkonom opatrení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately **vychádzajúc z Dohovoru o právach dieťaťa (oznámenie č. 104/1991 Zb.).**

V súlade s jeho najdôležitejšími článkami, ktoré sú zakotvené v **Svetovom kódexe detských práv**, sa v centre zabezpečuje ochrana **práv detí a mladých dospelých:**

- na kvalifikovanú odbornú pomoc a starostlivosť;
- na stabilné a bezpečné prostredie v centre, v samostatnej skupine alebo profesionálnej náhradnej rodine;
- na dostatok súkromia a podporu svojej identity;
- na vzdelanie;

- na zdravý životný štýl;
- na starostlivosť o telesné a duševné zdravie;
- na slobodné vyjadrenie svojho názoru - spolurozhodovanie o svojom živote v bežných udalostiach v závislosti od jeho veku a mentálnych schopností;
- na oddych, hry a účasť na kultúrnom živote a umeleckých aktivitách;
- na systematicky plánovanú budúcnosť.

Zabezpečenie ochrany práv dieťaťa a mladého dospelého v centre

Každé dieťa má právo na pomoc pri ochrane svojich práv. To platí aj vtedy, ak dieťa nemôže vzhľadom na svoj vek a rozumovú vyspelosť požiadať o pomoc samo, ale prostredníctvom tretej osoby. Dieťa má právo obrátiť sa aj bez vedomia centra na orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately prostredníctvom osobného kontaktu s kolíznym opatrovníkom dieťaťa v centre, kedy sa realizuje prehodnotenie výkonu opatrenia o čom je dieťa vždy informované, príp. telefonicky. Telefónne číslo je mu poskytnuté pri jeho prijatí do zariadenia. Vo veci ochrany jeho práv sa môže bez vedomia centra obrátiť aj na zástupcu okresnej prokuratúry a to osobne pri výkone dozoru prokurátora nad zachovávaním zákonnosti výkonu opatrení nariadených súdom, príp. prostredníctvom schránky, ktorá je upevnená v priestoroch každej samostatnej skupiny.

Dieťaťu alebo mladému dospelému je za účelom ochrany jeho práv na informačnej tabuli v každej samostatnej skupine sprístupnený kontakt na verejného ochrancu práv a komisára pre deti. Prostredníctvom vychovávateľov a sociálnych pracovníkov je každé dieťa/mladý dospelý oboznámený s problematikou ochrany práv a jeho kompetenciami v prípade riešenia ich zabezpečenia prostredníctvom dotknutých osôb.

Udržiavanie kontaktov dieťaťa s rodičmi a inými blízkymi osobami

Dieťa je po príchode do centra informované o možnosti kontaktu s príbuznými a blízkymi osobami. Telefonický kontakt je dieťaťu umožnený prostredníctvom jeho mobilného telefónu, ak ním disponuje, príp. poskytnutím mobilného telefónu centra. Písomný kontakt je dieťaťu zabezpečený prostredníctvom PC centra. Centrum utvára podmienky aj na stretávanie sa dieťaťa s jeho rodičmi/blízkymi osobami. Centrum dohodne s rodičmi/blízkymi osobami dieťaťa a s dieťaťom, ktoré je schopné vyjadriť svoj názor, miesto, čas, rozsah a

Centrum pre deti a rodiny Koliňany
Hlavná ul. 499, 951 78 Koliňany

---

spôsob stretávania sa s ohľadom na potreby dieťaťa, možnosti a schopnosti rodičov/blízkych osôb dieťaťa. Ak je to v záujme dieťaťa nevyhnutné, centrum môže určiť, že rodičia/blízke osoby dieťaťa sa môžu stretnúť s dieťaťom len za prítomnosti zamestnanca centra, ktorý je dieťaťu známou osobou, alebo len v centre, ktoré na tento účel utvára vhodné podmienky, alebo mimo centra na území obce, v ktorej je sídlo centra. Návštevy rodičov/blízkych osôb v centre musia prebiehať tak, aby neboli obmedzované práva ostatných klientov. Všetky návštevy bez výnimky prebiehajú výhradne v spoločných priestoroch, čím nie je dotknuté právo ostatných detí na súkromie. Termín návštevy rodičov/blízkych osôb je spravidla vopred dohodnutý so sociálnou pracovníčkou. Ak rodičia/blízke osoby prídu neohlásení, dĺžku návštevy určí službukonajúci zamestnanec tak, aby nebolo zamedzené plnenie denných úloh v rámci režimu dňa. Záznamy o kontaktoch sú súčasťou spisovej dokumentácie dieťaťa.

Ak je to vhodné, centrum v súlade s individuálnym plánom rozvoja osobnosti dieťaťa umožní dieťaťu pobyt u rodičov/osoby blízkej. Súhlas s pobytom dieťaťa mimo centra vydáva riaditeľ centra za participácie orgánu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately. Rodičia/osoby blízke sú povinní oznámiť záujem o pobyt dieťaťa v domácom prostredí osobne, príp. telefonicky najmenej 3 dni pred plánovaným termínom pobytu. Následne centrum oznámi orgánu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately čas, miesto a dĺžku pobytu dieťaťa s rodičom/blízkou osobou a požiada o súčinnosť pri získaní aktuálnych informácií o rodinnom prostredí dieťaťa. Počas pobytu dieťaťa sú rodičia/blízke osoby povinní zabezpečiť starostlivosť o dieťa na základe výchovných usmernení zamestnancov centra a zaznamenať ju v pláne činnosti pre rodinu/blízku osobu, ktorý je súčasťou spisovej dokumentácie dieťaťa. Na úpravu a zachovanie vzťahov medzi dieťaťom a rodičom/blízkou osobou centrum poskytuje príspevok na stravu vo výške časti dennej stravnej jednotky ustanovenej pre dieťa, zodpovedajúcej obdobiu, počas ktorého sa dieťa zdržiava mimo centra.

Dôvodom na obmedzenie kontaktu dieťaťa s príbuznými a blízkymi osobami môže byť iba negatívny vplyv týchto kontaktov na dieťa, ktorý musí byť zdokumentovaný vo vyhodnoteniach kontaktov dieťaťa s príbuznými a blízkymi osobami. Všetky formy kontaktov sú realizované za vopred dohodnutých podmienok, o ktorých je dieťa informované prostredníctvom pravidiel samostatnej skupiny. Záznamy o frekvencii a forme kontaktov a osobných údajoch o kontaktovanej osobe sú súčasťou spisovej dokumentácie dieťaťa.

Podmienky doručovania pošty, prístupu na internet a používania telefónu

Každé dieťa alebo mladý dospelý má v centre právo na vyhľadávanie, prijímanie informácií každého druhu - či už ústne, písomne, elektronickými, telekomunikačnými, audiovizuálnymi alebo printovými médiami. Všetky písomnosti doručené službami Slovenskej pošty sú po ich prevzatí poverenou osobou doručené adresátovi do vlastných rúk. Každé dieťa alebo mladý dospelý sú v centre informovaní prostredníctvom vychovávateľov o možnosti používať internet a mobilný telefón samostatnej skupiny. Prístup na internet a používanie telefónu nie je časom vymedzený, dieťa príp. mladý dospelý ho môžu využívať po dohode so službukonajúcim vychovávateľom.

Rodičia, pre ktorých sa vykonávajú opatrenia v centre, majú právo:

- byť priebežne informovaní o riešení ich problému;
- vyjadrovať sa k poskytovanej pomoci;
- byť súčinní pri tvorbe, realizácii a vyhodnocovaní plánu sociálnej práce;
- požiadať o ukončenie spolupráce s centrom.

POVINNOSTI DIEŤAŤA, MLADÉHO DOSPELÉHO A RODIČOV

Deti sú povinné:

- správať sa k zamestnancom slušným spôsobom, s úctou a rešpektom;
- zachovávať slušnosť a úctu k ostatným klientom centra;
- riadiť sa pokynmi vychovávateľov, dodržiavať režim dňa a pravidlá samostatnej skupiny;
- plniť si povinnú školskú dochádzku bez neospravedlnenej absencie; pripravovať sa pravidelne na vyučovanie počas školského roku;
- opustiť priestory centra v čase osobného voľna iba so súhlasom a vedomím službukonajúceho vychovávateľa. Dodržiavať dohodnutý čas návratu do centra;
- udržiavať čistotu a poriadok v interiéri aj v areáli centra;
- chrániť a nepoškodzovať majetok centra;
- nepožívať žiadne alkoholické nápoje, ani iné omamné a psychotropné látky a nefajčiť v priestoroch centra;
- správať sa na verejnosti tak, aby nebolo poškodené dobré meno centra.

Mladí dospelí sú povinní:

- riadiť sa pokynmi zamestnancov centra, rešpektovať ich príkazy a zachovávať slušnosť a úctu k nim a ostatným klientom centra;
- opustiť priestory centra v čase osobného voľna iba so súhlasom a vedomím službukonajúceho vychovávateľa, po 22.00 hod. iba so súhlasom riaditeľa centra. Dodržiavať dohodnutý čas návratu do centra;
- nepožívať žiadne alkoholické nápoje, ani iné omamné a psychotropné látky a nefajčiť v priestoroch centra;
- udržiavať čistotu a poriadok v interiéri aj v areáli centra. Chrániť a nepoškodzovať majetok centra;
- správať sa na verejnosti tak, aby nebolo poškodené dobré meno centra.

Rodičia, pre ktorých sa vykonávajú opatrenia v centre, sú povinní:

- správať sa k zamestnancom slušným spôsobom, s úctou a rešpektom;
- riadiť sa pokynmi zamestnancov centra;
- spolupracovať s centrom, plniť úlohy vyplývajúce z plánu sociálnej práce;
- v čase vykonávania opatrení sa zdržať požívania alkoholických nápojov, omamných a psychotropných látok;
- dbať na dôslednú sústavnú starostlivosť a výchovu, zdravie a všestranný vývin dieťaťa/detí;
- zastupovať maloleté dieťa/deti, spravovať jeho/ich majetok a chrániť jeho/ich záujmy;
- byť súčinní pri tvorbe, realizácii a vyhodnocovaní plánu sociálnej práce.

VÝCHOVNÉ PROSTRIEDKY

V centre sa za nedodržanie presne stanovených pravidiel ukladajú výchovné opatrenia. Pri riešení výchovných problémov sa nepoužíva ako výchovný prostriedok zákaz kontaktu s rodičmi a ďalšími blízkymi osobami, sociálne vylúčenie, vyžadovanie neprimeraných fyzických výkonov, neodôvodnené zasahovanie do stravovania a iné výchovné prostriedky a postupy, ktoré dieťaťu môžu spôsobiť poníženie a môžu neprimerane zasiahnuť do jeho ľudskej dôstojnosti.

Najčastejšími výchovnými opatreniami, ktoré sa v centre využívajú patria:

- rozhovor s dieťaťom v samostatnej skupine o vyskytnutom probléme s akcentom na dôsledky negatívneho správania sa dieťaťa;
- odstránenie následkov neprimeraného správania sa dieťaťom;
- psychologické poradenstvo a pomoc za účelom dosiahnutia pozitívnej zmeny v správaní dieťaťa;
- poskytnutie vreckového v nižšej sume ako je ustanovená suma vreckového.

Každé porušenie stanovených pravidiel je posudzované individuálne s prihliadnutím na mieru závažnosti problému a tiež osobitosti dieťaťa. O každom porušení sú oboznámení členovia odborného tímu a riaditeľ centra formou písomného záznamu.

Ak nežiaduce správanie dieťaťa pretrváva a prijaté opatrenia nevedú k pozitívnej zmene jeho správania, odborný tím centra môže pristúpiť k uzatvoreniu kontraktu s dieťaťom. Kontrakt sa vypracováva za účasti dieťaťa najdlhšie na obdobie šiestich mesiacov. Obsahom kontraktu sú úlohy pre dieťa vedúce k dosiahnutiu želaného správania. Hodnotenie správania sa realizuje denne, komplexnejšie na mesačných komunitách. Dieťa je s výstupmi oboznámené a je mu poskytnutý priestor na vyjadrenie. V prípade, ak u dieťaťa nepríde k zmene správania v stanovenej lehote, odborný tím s vychovávateľom predložia závery a ďalšie odporúčania riaditeľovi centra. V prípade, ak centrum vyčerpá všetky dostupné možnosti pomoci dieťaťu, prijme opatrenia smerujúce k zabezpečeniu odbornej pomoci inou právnickou alebo fyzickou osobou ambulantnou alebo pobytovou formou.

Okrem potrebných sankčných výchovných prostriedkov, ako dôsledkov negatívneho správania, využíva centrum pri práci s dieťaťom aj množstvo výchovných prostriedkov, ktoré sú motivačné. Tieto slúžia najmä na podporu želaného správania a sú pre dieťa odmenou. Dieťa si na základe možností môže samo zvoliť svoju odmenu, čím centrum podporuje slobodný výber dieťaťa a zároveň vytvára dieťaťu priestor na zvýšenie úrovne schopnosti samostatne sa rozhodovať. Výber odmeny je usmerňovaný vychovávateľmi samostatnej skupiny.

Medzi najčastejšie **motivačné výchovné prostriedky** využívané v centre patrí:

- predĺženie večierky;
- predĺženie času stráveného pri PC;
- predĺženie vychádzky;
- návšteva vybraného kultúrneho, spoločenského alebo športového podujatia.

POSKYTOVANIE VRECKOVÉHO

Na účel usmerňovania sociálneho vývinu sa dieťaťu a mladému dospelému v centre poskytuje vreckové v mesačne ustanovenej výške:

- **8 % sumy životného minima pre nezaopatrené dieťa, ak ide o dieťa od 6 rokov do 10 rokov veku,**
- **12 % sumy životného minima pre nezaopatrené dieťa, ak ide o dieťa od 10 rokov do 15 rokov veku,**
- **30 % sumy životného minima pre nezaopatrené dieťa, ak ide o dieťa od 15 rokov veku.**

Vreckové je dieťaťu vyplácané vychovávateľom, ktorý vedie plán výchovnej práce s dieťaťom. Prevzatie vreckového potvrdzuje dieťa svojim podpisom na schválenom tlačive riaditeľom centra k vedeniu evidencie vreckového. Vreckové dieťaťu, ktoré vzhľadom k jeho veku, rozumovej vyspelosti a mentálnej úrovni nie je schopné sa podpísať, odovzdá vychovávateľ zodpovedný za výplatu vreckového pred ďalším vychovávateľom, čo potvrdia svojimi podpismi.

O spôsobe využitia vreckového rozhoduje dieťa. Ak je to vhodné a účelné, vreckové sa poskytuje dieťaťu vo viacerých čiastkach v mesiaci, alebo so súhlasom dieťaťa sa vreckové alebo jeho časť na určitý čas môže uschovať, o čom sú vedené záznamy v spisovej dokumentácii dieťaťa. Z vreckového sa dieťaťu môžu tvoriť úspory iba za podmienky jeho súhlasu získaným spôsobom primeraným jeho veku a rozumovej vyspelosti.

Vo výnimočných prípadoch sa z dôvodu výchovného pôsobenia môže dieťaťu poskytnúť vreckové v sume nižšej ako je ustanovená suma vreckového. Dôvod nižšieho plnenia sa zaznamenáva v pláne výchovnej práce s dieťaťom. Za prijaté opatrenie zodpovedá vychovávateľ, ktorý spracováva a realizuje plán výchovnej práce. O svojom postupe je povinný dieťa oboznámiť a primeraným spôsobom mu vysvetliť dôvod, pre ktorý sa vreckové poskytuje v nižšej sume. Súčasne je povinný umožniť dieťaťu s ohľadom na jeho vek a rozumovú vyspelosť vyjadriť svoj názor na takéto poskytovanie vreckového. Vyjadrenie dieťaťa sa zaznamenáva vo vyhodnotení plánu výchovnej práce s dieťaťom v mesiaci, kedy sa zrealizovalo vyplatenie nižšieho vreckového. Rozdiel medzi poskytnutým vreckovým a vreckovým, ktoré sa malo dieťaťu v mesiaci poskytnúť, sa poskytne v nasledujúcom mesiaci, príp. sa suma zodpovedajúca rozdielu uloží na osobný účet.

V prípade, ak sa dieťa zdržiavalo mimo centra bez jeho súhlasu a nevrátilo sa v určenom čase, suma vreckového sa zníži o pomernú sumu pripadajúcu na počet dní, počas ktorých sa dieťa zdržiavalo bez súhlasu mimo centra.

Podmienky poskytovania vreckového mladému dospelému sú súčasťou písomnej dohody uzatvorenej medzi centrom a mladým dospelým.

POSTUP V RIZIKOVÝCH SITUÁCIÁCH PRE DIEŤA A MLADÉHO DOSPELÉHO, PRE KTORÝCH SA VYKONÁVA POBYTOVÉ OPATRENIE V CENTRE

Centrum má za účelom vytvorenia bezpečného prostredia pre klientov spracované postupy v rôznych rizikových situáciách. Zamestnanci centra ich aplikujú, poznajú postupy pri ich riešení, vedia identifikovať ich prejavy a prijímať potrebné opatrenia.

Za rizikové situácie sú v centre považované najmä:

- **útek;**
- **agresívne správanie;**
- **spáchanie trestného činu;**
- **požívanie alkoholu a inej návykovej látky;**
- **infekčné ochorenia;**
- **úraz.**

Útek

V prípade, ak dieťa **bez súhlasu opustí centrum**, alebo sa nevráti v určenom čase, službukonajúci vychovávateľ túto skutočnosť bezodkladne oznámi útvaru Policajného zboru. Vzniknutú skutočnosť písomne zaznamená do denného hlásenia a podľa potreby pripraví potrebné informácie pre spracovanie zápisnice na policajnom útvare. Následne bezodkladne informuje riaditeľa centra a sociálneho pracovníka. Sociálny pracovník písomne oznámi skutočnosť orgánu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, rodičovi dieťaťa, príp. osobe, ktorá sa osobne stará o dieťa, a súdu, ktorý nariadil výkon pobytového opatrenia v centre.

Agresívne správanie

Ak sa u dieťaťa prejaví akákoľvek **forma agresie** službukonajúci vychovávateľ odborným prístupom zabezpečí okamžité zmiernenie agresívnych prejavov v správaní dieťaťa a následne zabezpečí bezpečné prostredie pre ostatné deti a vlastnú osobu.

V prípade neúspešnej eliminácie agresívnych prejavov v správaní dieťaťa, po zhodnotení aktuálnej situácie, službukonajúci vychovávateľ privolá rýchlu zdravotnú pomoc (najmä v prípade autoagresie), alebo privolá políciu (najmä v prípade heteroagresie) a následne postupuje podľa ich pokynov a odporúčaní.

Po upokojení dieťaťa výchovný pracovník aj naďalej sleduje správanie agresora a zároveň aj prežívanie ostatných detí prítomných v samostatnej skupine. O vzniknutej situácii, po upokojení správania agresora, písomne prostredníctvom spísania záznamu o mimoriadnej udalosti informuje sociálneho pracovníka, psychológa a riaditeľa centra a to najneskôr do 24 hodín po incidente. Vychovávateľ, počas ktorého služby sa mimoriadna udalosť odohrala sa osobne podieľa na ďalšom riešení situácie v spolupráci so psychológom a sociálnym pracovníkom v závislosti od závažnosti situácie (dodržiavanie odporúčaní psychológa pre ďalšiu prácu s agresorom, udelenie sankcií, hospitalizácia dieťaťa, trestné oznámenie...).

Spáchanie trestného činu

Za rizikovú situáciu je považovaná aj situácia, kedy je zistené **podozrenie na spáchanie trestného činu dieťaťom alebo mladým dospelým**, alebo bol tento trestný čin spáchaný na dieťati (napr. krádež, sexuálne zneužívanie, prechovávanie omamných látok, telesné a psychické týranie, zanedbávanie, ...) v zmysle platného Trestného zákona. V prípade takéhoto zistenia centrum zabezpečuje podľa potreby **krízovú intervenciu** obeti trestného činu. Rozhodujúcimi pre jej poskytnutie sú faktory - akútnosť, závažnosť činu, vek dieťaťa a jeho rozumová vyspelosť, psychický stav dieťaťa. Krízová intervencia je realizovaná vychovávateľom alebo psychológom centra. Súčasne je zo strany zamestnanca, ktorý sa o výskyte rizikovej udalosti dozvedel, bezodkladne upovedomený riaditeľ centra a sociálny pracovník. Výskyt udalosti je oznámený najbližšiemu útvaru policajného zboru a príslušnému orgánu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately. Následne centrum postupuje na základe ich odporúčaní.

Požívanie alkoholu a inej návykovej látky

V prípadoch, kedy je u dieťaťa alebo mladého dospelého zistené **požitie alkoholu alebo inej návykovej alebo psychotropnej látky**, centrum prostredníctvom vychovávateľa alebo iného odborného zamestnanca posúdi stav dieťaťa alebo mladého dospelého a v prípade akútnosti poskytne prvú pomoc alebo privolá rýchlu zdravotnú pomoc. V prípade hospitalizácie vychovávateľ bezodkladne informuje o skutočnosti riaditeľa centra.

Ak ide o podozrenie z požitia alkoholu alebo omamných látok vychovávateľ uskutoční kontrolu požitia prostredníctvom testera na zistenie alkoholu v dychu alebo prostredníctvom

jednorazového testu na zistenie prítomnosti omamnej látky v moči. V prípade odmietnutia testu sa stav dieťaťa alebo mladého dospelého klasifikuje ako pozitívny. Vychovávateľ následne vyhotoví písomný záznam z vykonaného testu za prítomnosti ďalšieho svedka a bezodkladne upovedomí riaditeľa a sociálneho pracovníka centra o tejto udalosti.

Infekčné ochorenia

Pri zistení **akútneho infekčného ochorenia** u dieťaťa alebo mladého dospelého (napr. hepatitída, salmonelóza, svrab, varicella a iné infekčné ochorenia,...) centrum zabezpečí okamžité lekárske ošetrovanie postihnutej osobe. Následne postupuje podľa odporúčaní ošetrojúceho lekára, zabezpečí izoláciu postihnutej osoby a realizuje opatrenia podľa pokynov príslušného regionálneho úradu verejného zdravotníctva.

Úraz

V prípade **úrazu** dieťaťa, službukonajúci vychovávateľ poskytne dieťaťu prvú pomoc, podľa potreby privolá službu rýchlej zdravotnej pomoci. Následne postupuje podľa pokynu zdravotníckeho personálu, v prípade potreby hospitalizácie sprevádza dieťa do príslušného nemocničného zariadenia. O úraze a priebehu jeho riešenia bezodkladne informuje riaditeľa a sociálneho pracovníka centra. Výskyt úrazu zaznamená v knihe úrazov.